

cauf. 47. num. 42. & feqq. Palma Nepos alleg. 93. num. 25. & allegat. 168. num. 18. Card. de Luc. de fideicom. dif. 71. num. 13. quimod eadem pars conditionalis, uti concepta verbis amplioribus, & exprimens descendentes filiarum, apta est de iure su peraddere quoque alias novas personas, ut firmant dec. huiuscauf. a nempe 24. Aprilis 1690. §. Non obstat, & 10. Dec. 1691. §. Quoniam, & 22. Junii 1693. §. Non obstat cum ibi allegat.

Sed quidem gravis contrariorum scribentium conatus fuit in excludendo substitutionem passivam præcedentium illam fuisse restrictam ad casum, quo Fabricius, & Papirius primo loco instituti decederent sine prole, quo non verificato, ex quo Papirius filios reliquit, caducata remanserit substitutio activa filiarum Petri, caterorumque ipsarum descendendum, uti dependens à memorata conditione, iuxta vulgarem Oldrad. conf. 21. & alios notissimos.

Potissimum attentò discretivo modo loquendi, quo usus fuit testator in vocando proprios filios distinctè ab illorum descendentiis, quos sub peculiari descendentiis nomine substituit, non permittitur hic interpretari; quòd nomine filiorum veniant etiam nepotes, Rota coram Seraph. dec. 1486. num. 12. & coram Celfo dec. 39. n. 9. Quinimo cum in secunda substitutione dixerit solum, *descendentibus ipsius filii masculis sine prole*, satis explicite videtur hanc passivam substitutionem esse restrictam ad Fabricium & Papirium eius filios, quatenus ipsi sine filiis decederent, nec ullatenus prorogari ad illorum descendentes, ut arguit Menoch. conf. 493. n. 4. Cerr. dec. 409. n. 2.

Verum cum recepta, & frequens sit limitatio conf. Oldrad. quando aliunde desumitur voluntas testatoris extendendi, & prorogandi in omnibus descendentiis substitutionem passivam, quatenus istorum ultimus sine filiis decedat, Card. de Luc. de fideic. dif. 83. n. 2. Rot. cor. fa. me. Alexandro VIII. dec. 113. n. 1. & dec. 138. n. 2. & in rec. dec. 385. n. 2. p. 9. & dec. 2. num. 4. part. 17. utique talis voluntas Petri in hoc themate visa fuit.

Nedum ob fideicommissi perpetuitatem ab ipso volitam, Rot. cor. fa. me. Alexandro VIII. dec. 113. n. 9. & dec. 138. n. 1. & firmat dec. huiuscauf. 24. Aprilis 1690. §. Placuit enim respiciendo.

Sed etiam apertiùs, dum tertiam substitutionem ordinavit per orationem separatam favore illorum de familia contentorum, non solum in casu quo filii, & filie primi gradus sine filiis decederent, sed etiam casu quo ipsi cum filiis obirent, & deinde omnino decederent istorum descendentes; undè clarus, & literalis resultat animus repetendi in singulis descendentiis dictam substitutionem passivam, & gravamen.

Et quidem etiam ad favorem descendendum à siliabus feminis: nam dum prædicta tertia substitutio adiecta per separatam orationem ponit sub conditione extinctionem lineæ, omniumque descendentiis tam à masculis quam feminis, qui ex statutaria dispositione sunt quoque dispositivè vocati; perneceffe sequitur, omnes, & singulos descendentes priùs à masculis, deinde à feminis fuisse vocatos, atque ad invicem gravatos, & substitutos, ut ultimus de descendentiis tam masculina, quam feminina restitueret valeat aliis de familia contentiva eiusdem Petri testatoris, ut in decisione R. P. D. Molines 24. Aprilis 1690. §. Existentiis fideicommissi, & comprobate Menoch. conf. 17. num. 471. Cra- 10 vert. conf. 130. num. 6. Rot. cor. Arguelles dec. 72. nu. 7. & dec. 79. num. 16. & in rec. dec. 18. num. 2. & feqq. part. 8. plenè Rota coram Cardinal. Cero decif. 409. numer. 1. & feqq. & per tot. ubi numer. 3. & sequent. ostendit, quòd similis dispositio involvit etiam illa requisita, quos solent reciprocam linearem inter omnes vocatos inducere, & repetere.

His positis nil turbat modus discretivo loquendi inter filios primi gradus, & ceteros descendentes, quo usus fuit testator in prima, & secunda substitutione.

Quia istud argumentum valde urget ad excludendam repetitionem substitutionis passivæ in descendentiis Fabricii, & Papirii, si testator sitens in secunda substitutione non addidisset per separatam orationem tertiam substitutionem indeterminate, singulos descendentes passivè afficientem, quæ involvit reciprocam substitutionem inter omnes descendentes, ut supra: tante enim hac tertia substitutione exprimente novum casum indeterminate evanescent argumentum à precedenti discretiva desumptum, ut in specie respondit Card. Cerr. dec. 49. n. 22. & 24.

Neque substituit, quòd citrà violationem tertia substitutionis ordinatæ favore illorum de agnatione contentiva

caducari possit, & debeat secunda substitutio filiarum Petri, & illarum descendentiis, uti restricta ad casum mortis Fabricii, & Papirii sine prole, ex doctrina Peregrin. de fideic. art. 15. n. 29.

Cum enim ista tertia substitutio non fiet merè accessorie, & continuative, sed adiecta legatur post plures intermedias dispositiones per orationem separatam, ac de per se perfectam, & contineat novum casum, scilicet nectum mortis Fabricii, & Papirii sine filiis, sed etiam *tantis extinctionis descendentiis istorum, & filiorum Petri*; fatere necesse est, quòd descendentes filiarum Petri sint denudè substituti descendentiis Fabricii, & Papirii in hac tertia substitutione involvente per necessarium antecedens gravamen, descendentiis à masculis favore descendendum à feminis in novo casu ibidem expresse, etiam illi casus expresse non fuerit in secunda substitutione: ubi enim additur substitutio per orationem separatam, & perfectam novum continens casum, ista debet sumi plenarium consequi effectum iuxta proprium verborum sensum absque eo, quòd restrictionem patiatur à verbis præcedentibus substitutionis. Altograd. conf. 92. n. 51. lib. 1. Rota coram Seraph. dec. 1373. num. 6. & coram Bichio dec. 129. n. 7. & sequentibus, plenè cor. Cardin. Cero decif. decif. 409. num. 13. ad 19. fortius iuncta statutaria vocatione postorum, in conditione, per quam fit, ut hac pars testamenti non fit merè conditionalis, sed dispositiva simul, & conditionalis.

Doctrina autem Peregrin. dif. art. 15. num. 29. admitti nullatenus potest, quando ut in præsentis tertia substitutio additur per orationem omnino separatam cum expressione novi casus mortis cum filiis postea deficientibus, & cum dispositiva vocatione omnium in conditione postorum: nec Peregrin. descendit ad peculiarem questionem, an in his circumstantiis descendentes possint dici iterum vocati in novo casu obitus cum filiis expresse in tertia substitutione, sed solum firmat in suo casu videri evanuisse secundam substitutionem.

Similiter neutiquam refragatur, quòd descendentes filiarum Petri, uti expresse vocati in secunda substitutione per relationem ad primam, ut supra, in solo tamen casu obitus Fabricii, & Papirii sine prole, idèò quamvis possint simpliciter in conditione in tertia substitutione ad exclusivè, ne illorum de agnatione contentiva, nequeam dici vocati & gravati, nisi sub eadem conditione, sub qua fuerint expresse vocati in secunda, & quatenus illa evanuerit, ex doctrina Zan. in leg. heredes mei, §. Cum ita, num. 26. ff. ad Trebel. p. 7. fol. mibi 198. ubi allegat Ancharan. conf. 137. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 76. n. 43.

Etenim ista conclusio firmatur, & recipitur solum, ubi agitur de pluribus substitutionibus accessoriis, & essentialiter dependentibus à conditione primavæ vocationis sine novi casus specificæ expressione, iuxta terminos conf. 137. Ancharani, quem ceteri sequuntur; unde applicari non valet nostræ hypothesei, ubi tertia substitutio fuit superaddita post plures intermedias dispositiones per orationem omnino separatam, & de per se perfectam, cum speciali expressione novi casus, scilicet *mortis filiorum Petri cum de- 16 scendentibus, deinde deficientibus*, iuncta etiam dispositiva vocatione omnium descendentiis tam à filiis, quàm à filiabus Petri in vim statutariæ functionis; cumulatis enim his omnibus circumstantiis, inevitabilis remanet nova vocatione descendentiis à siliabus in dicto novo casu extinctionis filiorum Petri, iuxta superius ponderata maxime ad impediendum transitum ad diversam lineam familie contentivæ, vocatæ in solo casu deficientiæ omnium descendentiis, tam à masculis quam à feminis.

Firma itaque manente fideicommissi existentia purificati ad favorem dictorum fratrum de Molaria, retardari non valet illorum immisio ob exceptionem retentionis, quam ex duplici titulo præterit Brandolisius, venditionis scilicet huius domus factæ ex causa restituendi dotem Stratonicæ uxoris Papirii filii Petri fideicommissariis, & melioramentorum.

Quo enim ad dotem; placuit responso data in præcedentibus decisionibus coram R. P. D. meo Molines, quòd scilicet cum de tempore venditionis dictæ domus extaret plura bona libera Papirii hereditis gravati, commode sufficientia, & superabundantia ad solutionem dictæ dotis in summa sc. 2800. idèò emptor se tueri non valet in possessione domus subsidiario beneficio, *Authentice Res qua, Cok. commum. de legat. juxta receptissimam conclusionem, de qua prædictis 17 decif. R. P. Dom. Molines, scilicet 24. Aprilis 1690. §. com. probata, & 22. Junii 1693. §. domus, & 29. Martii 1694. §. neque secunda exceptio, & ultra ibi allegata, Fusat. de substit. quæst. 531.*

9531. n. 121. & feqq. Card. de Luc. de dot. dec. 145. n. 64. Rot. cor. Cero decif. 143. num. 6. & feqq. & coram fan. mem. Alexandro VIII. decif. 83. numer. 11. & recentior. decif. 125. nu. 3. part. 10.

Porò incontrovertibilis est, & in confesso existentia bonorum liberorum superabundantium in hereditate Papirii de tempore venditionis dictæ domus, & signanter tenentia Cervelletæ valoris scut. 24. mil. & Præcedii valoris sc. 5382.

Quòd autem ex his bonis liberis commodè haberi possit dictæ dotis satisfactio, nec essent adeo intricata, & litigiosa, ut à scribentibus pro Brandolisio exaggeratur fati patet, dum tenet Cervelletæ valoris sc. 43. mil. obnoxia erat pro summa sc. 28. mil. circiter: unde facillimè poterant heredes Papirii loco venditi domum fideicommissariam solvere ex abundantia residuo dictæ tenentia dotem Stratonicæ in summa sc. 2800. ut sensu patet.

Nullatenus advertebat, quòd de anno 1628. sequuta fuerit deliberatio dictæ tenentia dicto pretio scutorum 42. mil. in vim mandati, quod mandatorum Aud. Cam. sub diebus 7. Aprilis, & 11. Maii 1627. cum expressione, quòd totum pretium distribueretur creditoribus hereditatis Papirii, partim anterioribus, & partim posterioribus dicta dote, sub cautione tamen de restituendo eam emptori in casu evictions, quam aliis creditoribus anterioribus, seu posterioribus.

Quoniam venditio huius domus sequuta fuerat præcedenter, nempe die prima Martii 1627. antequam emanasset decreta super huiusmodi vinculis, quò tempore cognita anterioritate huiusmodi modicæ dotis, quoad maiorem partem eiusdem tenentia, pro qua dote iam Cloridia unica heredes Stratonicæ inhibitionem, & insistentiam iudicalem obtinuerat super eadem tenentia, utique sine ulla gravi controversia poterat Cloridia suam asequi satisfactioem.

Similiter quoad Præcedium valoris sc. 5382. de per se superabundans, nil turbat posterior illius venditio facta die 16. Septembris 1630. clar. memor. Cardinali Burghesio, uti creditor Petri, & Fabricii filiorum Papirii ex causa eiusdem affectus, *Summar. Brandolisii 9. 9.*

Sufficit enim ad intentum fratrum de Molaria, quòd de tempore venditionis domus fideicommissariæ, scilicet die prima Martii 1627. Præcedium esse inter bona hereditaria Papirii debitoris dotis, nec super eo Cardinalis Burghesius haberet tunc creditum anterius, vel potius contra Papirium, de quo hadenus non doctur: adeò ut inevitabiliter verificata remaneat præexistentiis bonorum liberorum, ex quibus facilè, & commodè fieri possit dictæ dotis solutio.

Ex his superius est investigare, an Cloridia habuerit, scientiam fideicommissi, iuxta conf. Curtii Junior, 59. nu. 8. lib. 1. Prætermittenda enim verisimilitudine, quòd Petrus, & Fabricius fratres, ac Cloridia ipsorum soror filii Papirii, & bene scirent testamentum Patris Avi, illudque dissimularent, ob plura debita, quibus involuti reperiebantur dd. fratres, iuxta verisimilitudinem accidentia, sufficit dictis fratribus de Molaria ad fideicommissum vocatis, probasse præexistentiam bonorum liberorum, qua stante, fundata remanet ipsorum intentio ad effectum repellendi beneficium dictæ *Authentice Res qua*, ad possessorem allegatæ absque eo, quòd ulterius probare debeant in Cloridia scientiam fideicommissi; DD. enim superius allegati firmant absolute cessare beneficium *Authentice Res qua*, quotiescunque fideicommissaria probaverit existentiam bonorum liberorum, neque addunt fideicommissario onus probandi scientiam dicti fideicommissi in mulere.

Tunc enim ista scientia esset probanda, quando ob non existentiam bonorum liberorum, sed ex alia causa, ob particularem culpam mulieris, seu ob scientiam fideicommissi, præterderetur illam excludi à beneficio memoratæ authentice, qualis erat casus Curtii Jun. dif. conf. 59. lib. 1. quem in eisdem terminis allegat, & sequitur Peregr. de fideicom. art. 42. num. 16. & eodem casu agit Thefaur. dec. 141. per tot.

Denique quoad retentionem petitam pro melioramentis satisfaciatis, respondit postrema decisionis R. P. D. Molines §. Iulii superioris anni, scilicet ea non esse apta in hoc casu retardare immisionem, & satis fuisse provivum in sententia A. C. per plenariam præstantiam à fratribus de Molaria in casu pænanitæ probationis, & liquidationis faciendæ à Brandolisio.

Etenim in comperto est, potissimum melioramentorum partem cadere super duabus domunculis, quas possessores Decif. ad Thefaur. de Luc. Vol. 111.

huius domus emerunt, & ex illis per novam fabricam elevatis protraxerunt, & ampliavit domum fideicommissariam, non sine magna impensa.

Verum cum ad has domunculas, seu fabricam illorum locorum subrogatum non præterdatur à fratribus de Molaria immisio, uti non cadentem sub fideicommissio: idèò de hiis melioramentis nulla venit habenda ratio.

Quatenus verò etiam in antiqua domo fideicommissaria aliqua facta afferuntur melioramenta, quæ unus testis eiusdem Brandolisii explicat esse levis momenti, uti testis, in reducendo aliquas mansiones inferiores ad usum apothecarum, & ampliando ianuam principalem; & ceterò longè superantur à pensionibus restituentis à Brandolisio in sequelam immisionis à decennio, & ultra inchoatæ huius litis.

Adeò ut in his circumstantiis iniuste congeratur Brandolisius non assignato sibi per nostrum Tribunal termino ad liquidandum in specie melioramentis dictæ domus fideicommissariæ, antequam concedatur immisio fratribus de Molaria.

Quia necesse fuisse tunc terminum prius assignare, quando casus esset talis, ut ipsi de Molaria deberent de propria crumena aliquid refundere Brandolisio de quo casu loquuntur Doctores pro ipso allegati, & talis est notoria praxis.

Verum cum in presenti certum sit, Brandolisium habere in manibus ex pensionibus perceptis pendente lite per decem annos, & ultra, summam longe maiorem ea, quam importare possint melioramenta facta in domo fideicommissaria, ad quam solum conceditur immisio exclusivè ad domunculas, seu fabricam postea unitam; nulla subest causa retardandi ulterius immisionem, ob assignationem dicti termini; quando enim fratres de Molaria liquidare curabunt pensiones à Brandolisio, pendente lite perceptas, ut exequi valeant mandatum super illarum restitutione, tunc commodè Brandolisius liquidabit melioramenta sibi debita, ut facta compensatione restituitur 20 minus sine alio inutili circuitu.

Excessus oppositus contra sententiam immisionis Aud. C. nullam habet substantiam, cum enim ingenue fateatur fratres de Molaria non cadere sub fideicommissio domunculam Capellæ Sancti Nicolai, & alteram contiguum, emptas per Bindum Gallianum auctorem Brandolisii, & sententia pro confine domus, ad quam concedit immisionem, assignet ipsam domunculam Sancti Nicolai, iam satis cum alia contigua domuncula omnes excludere remanent ab huiusmodi immisione, sicut confinis exclusus remanet à confinato, leg. cum sunt, ff. de contrah. empr. Rota cor. Merlin. dec. 600. n. 9. & in rec. dec. 336. n. 13. p. 18. in executione autem sententiæ immisio spectabit ad eodem fratres de Molaria recognoscere antiquam confinem prædictæ domunculæ Sancti Nicolai, itaut nullatenus excedant in capiendi possessio.

Et ita utraque &c.

R. P. D. TAURUSIO.

Roma Fideicommissi.

Vn. 20. Junii 1695.

ARGUMENTUM.

Est decifio approbatoria omnium aliarum, quæ in hac causa editæ & supra adnotatæ fuerunt.

SUMMARIUM.

- 1 Adiecta prima substitutio, cetera omnes evanescent.
- 2 Vocati in tertia substitutione non dicuntur invitati, nisi in casu, quo pariter esset secunda substitutio.
- 3 Filius post in conditione ex heredu. Utrius censetur dispositivè vocati, ac si testator ipse propriis nominibus instituisse, & n. 11.
- 4 Reciproca inter descendentes, ex quibus volita dicitur.
- 5 Decif. 409. Cerr. explicatur.
- 6 Peregrin. de fideicommiss. art. 15. n. 29. declaratur.
- 7 Doctrina Zacc. in leg. heredes mei, §. cum ita num. 26. p. 7. & illius signaculum, quo casu admittatur.
- 8 Substitutus post omnes descendentes non admittitur, nisi extinctis omnibus, adeò ut interim bona possint permanere penes extraneum.
- 9 Limita, si agatur in descendentiis Testatoris, quia tunc ex substitutione post omnes descendentes in iuris respectu inter ipsos etiam linearis ad exclusionem extranei.

minus apta adrefringendam prohibitionem legis resultantem ex fideicommissio, Soccin. Jun. conf. 163. n. 13. lib. 2. Mart. conf. 200. n. 4. & 5. Honded. conf. 69. n. 85. & seq. lib. 2. Magon. dif. deo. 149. n. 21. tum demum alia fequentia, ibi. Ma in euento, che detto Bartolomeo mio Nepote, & harede moriffe senza figli ma. fchi, & femina, come fopra, & così fatto luogo al fopradetto fideicommissio; que manifeste demonftrant, præcedens fideicommissum fuisse ordinatum absolute in casu obitus Bartholomæi sine filijs, non verò tantum in casu, quod ipse non difpofuiffet. Unde cum bene conciliari possit permiffio difponendi cum prohibitione resultantem ex fideicommissio, non debet dici per illam huic derogatum, Fachin. ubi supra. Dec. conf. 92. n. 24. vers. non obstat quantum, & seq. lib. 5. Rot. cor. But. ratt. dec. 268. n. 23.

Et ita Archiconftra terna tibus Sanctiffime Annunciate, ac Sancti Joannis Decollati Florentinorum, nec non Reyer. Fabrica Sancti Petri ex una, & Marchione Francifco ex alia parte informantibus, resolutum fuit &c.

R. P. D. E M E R I X.

Romana Fideicommissi.

Ven. 20. Martii 1683.

Argumento non indiget, cum sit decisio, quæ præcedentem confirmat.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**acultate data disponendi de bonis fideicommissio subiectis, censetur fideicommissum in casu tantum non factis dispositionibus indubitatum.
- 2 **V**oluntas testatoris est attendenda, non attendenda proprietate verborum.
- 3 **V**erba sequentia corrigunt, & declarant antecedentem dispositionem.
- 4 **S**ubsequens alienationis prohibitio tollit præcedentem alienandi permissionem.
- 5 **P**ermiffio alienandi dubia, non restringit fideicommissum clarum.
- 6 **E**a sumenda est interpretatio, ut facultas disponendi data fideicommissum non destruat, & n. 7.
- 8 **F**ilius in conditione positus, ex statuto urbis dispositio vocatus censetur.

D E C I S I O XXXI.

Scribentes pro Domino Marchione Ruspulo in hodierno elaborato restrictu juris, & facti, plura probabant, per que sperabant movere Dominos ad revocandum resolutionem captam sub die 19. Junii anni proxime elapsi; quibus tamen non obstantibus, placuit persistere in decisio.

Omissa siquidem, ut in præterita decisione dictum fuit, controversia, an in casu, de quo agitur, prohibitio disponendi in iuncta Bartholomæo usque ad annum vigesimum quintum, & subinde in Codicillis restricta ad annum vigesimum, concepta dici possit, non minus per modum denegatæ potentie, quam per duplicem negativam aptam ad inducendum, nedum tacitam, verum expressam permissionem, seu facultatem alienandi, & disponendi post dictum tempus, ut sentiunt allegati in dict. dec. §. nec dicta fuit, cum aliis hodie cumulatim in eodem restrictu, adhuc ex ista vice tacita, vice expressa permissione, seu facultate disponendi, Rota censuit non fuisse derogatum fideicommissio ordinato in casu mortis Bartholomæi absque filiis ad favorem dotandarum puellarum.

Licet enim stante huiusmodi permiffione, seu facultate, præterdatur pro parte Bartholomæi Marchionis fideicommissum fuisse restrictum, & limitatum ad casum, in quo Bartholomæus nullam fecisset dispositionem, neque inter vivos, neque per testamentum, ad tradita per Ruin. conf. 132. n. 3. lib. 3. Surd. conf. 71. n. 6. & seq. Dec. conf. 10. n. 19. & 59. versio. non obstat, & sequent. lib. 4. Soccin. Junior. conf. 163. ubi num. 35. & sequent. lib. 2. Fufar. de substitut. quas. 720. num. 29. & 80. & quas. 135. num. 4. & 5. Gratian. decept. 416. num. 6. & pluribus sequentibus, Andreol. controuers. 88. num. 2. 5. 7. & controu. 278. num. 16. Magon. dec. Flor. 149. n. 23. Mart. Medic. dec. Senen. 10. num. 21. & 17. Rot. decisio. 507. num. 21. & 22. coram Eminentiſſimo Cerro; hoc tamen fundamentum corrui, resistente in contrarium mente ipsius Testatoris, quam

unicè attendendam, reiecta etiam proprietate verborum, suadet Text. in leg. 3. Codic. de liber. præter. 2. leg. non aliter de legat. 3. & leg. Latio in fin. de suppellect. legat.

De hac autem confiare in præfenti, patet ex integro contextu testamenti relato in alia præcedenti decisione, ibi, *Emorendo detto Bartolomeo, che nostro Signore si degni conservare luogamento, senza figli maschi, & femine legitimi, & naturali, voglio che resti fideicommissio perpetua, & che non si possa alienare detta mia heredita, & infra clarius, Ma in euento, che detto Bartolomeo mio Nepote, & harede moriffe senza figli maschi, & femine, come di sopra, & così fatto luogo al fopradetto fideicommissio; que verba cum importent compendiosam substitutionem complectentem quæcumque tempus, ut probatur in alia decisione §. præferim quia, sicut geminata, & restricta ad purum casum mortis absque filiis, nullamque recipiant diversam interpretationem, imò enim fuerint prolata ab habente facultatem quovis modo disponendi de bonis propriis, declarant, & quatenus opus sit, apta funt corrigere antecedentem dispositionem, & ad Text. in leg. cum proponatur 66. ibique gloss. ff. de legat. 3. Castill. lib. 4. cap. 46. num. 19. & 25. Rot. dec. 360. num. 6. par. 17. & dec. 36. num. 4. par. 18. rec.*

Unde extranea prorsus, & inutilis vis est questio super præcedenti permissione, seu facultate alienandi, seu disponendi, in qua summo infimul, ac fere præcisio conatu insistentibus informantibus pro Domino Marchione, quia talis facultas vel sub lata remanet per subsequentem prohibitionem tacite in hærentem posteriori fideicommissio, & in coetiam expresse appositam, Peregrin. de fideicommiss. artic. 40. num. 43. vers. sic testator, Gratian. dicta dissect. 416. n. 10. Cancr. variat. resolut. part. 3. cap. 7. num. 227. & Rot. decis. 308. n. 8. coram Merlino vel tamquam minus clara, & plures recipiens interpretationes, non est apta coarctare fideicommissum, alioquin clarum, & manifestum, idem Peregrin. dict. articulo. 40. num. 65. & in conf. 40. num. 6. circa finem lib. secundæ, Fachin. controuers. tur. capit. 75. §. Ego in præfatio, vers. licet, quando verò lib. quarto, Gratian. dissect. part. 69. num. 5. Andreol. controuers. 29. sub num. 14. vers. alienus.

Quod verò in proposito dubia saltem dici debeat permiffio, seu facultas disponendi, patet, quia cum ista deducatur ex vi contrariæ dispositionis annexæ limitatæ prohibitioni, non caret suis difficultatibus, nec defunt contradictores, qui fundati in tacita prohibitione legali resultantem ex fideicommissio, illam acriter impugnant, veluti subnixam potius iuristarum subtilitati, quam verisimili intentioni disponentium, ut plurimum alienæ ab huiusmodi argumentis, & distinctionibus, prout in specie consuluit Dec. conf. 386. sub n. 4. circa medium, & tenent reliqui adducti in alia decis. §. quid quia enim; quorum autoritas fortius urget in casu nostro, ubi pariter dubitatur, an verè eadem temporalis prohibitio fuerit concepta per duplicem negativam, si que applicetur deducta per Ruin. dicit. conf. 132. n. 3. lib. 2. & alios superius pro contraria opinione relato, & hanc ipsam dubietatem confirmant plures modi, quibus, ut diximus, ass. facultas disponendi interpretari potest, ab eoque quod trahatur ad dispositionem faciendam per ultimam voluntatem, & consequenter omnimodè evertat fideicommissum, ut advertit Peregrin. de fideicommiss. art. 40. n. 66. & d. conf. 40. n. 6. lib. 2.

Nam ultra quòd illa considerari potest respectu detractionem, ut ibidem notat Peregrin. in fin. referend. videtur ad dispositiones per actus inter vivos alienicus rei particularis hereditarie, iuxta necessitatem, utilitatem, seu commoditatem hæredis, non verò totius substantiæ per testamentum, seu alios similes actus incompatibiles cum fideicommissio, illiusque purè, & absolute destructivos; que quandoquidem ea semper sumenda est interpretatio, que magis congruit, ut facultas disponendi, si que adest, conglucietur cum fideicommissio, vel saltem minus, quam fieri potest, illud evertat, Rot. coram Peuting. dec. 1224. n. 8. & alii allegati in fine alterius decisionis.

Et sane, quòd ita intelligenda fit in proposito, ob libentibus DD. censuerunt, quia hoc magis consonum existimarunt prohibitioni, ad cuius limites regulandum esse permissionem fatentur ipsimet informantibus pro Dom. Marchione, & firmiter Socc. Jun. conf. 150. n. 12. vers. non omnia lib. 2. Peregrin. Mat. Socc. Jun. conf. 150. n. 12. vers. non omnia lib. 2. Peregrin. in suprad. allegato articulo. 40. n. 66. circa med. & dixit Rota in decis. 680. n. 6. 7. & p. 14. rec.

Prohibitionem autem respicere tantummodo actus inter vivos, persequum redditur ex lectura testamenti, & præcipue ex ratione, quam consideravit testator, scilicet, & questio,

Et questio, acio venga nella anni della discrezione, e possa conoscere il fatto suo; que sola attendi debet ad declarandum, de quo casu loquatur prohibitio, ut late probat Rot. dec. 410. n. 13. et seq. p. 19. rec. quæ verò non videtur congrua, & non conveniens dispositioni testamentarie, fed solum alienationibus, & dispositionibus faciendis per contractus, in quibus cadit facilis deceptio minorum, & in nostris terminis ponderat Soccin. Jun. dict. collig. 163. n. 3. vers. satis probabiliter lib. 2.

Idque similiter colligitur tum ex distinctione dominij quoad fructus, & quoad fortem principalem, que omnino improprè videtur loqui de dispositionibus ultimæ voluntatis, in quibus indistinctè comprehenduntur omnia bona pro evitandum absurdum, quòd quis decederet pro parte testatus, & pro parte intestatus, vulgata leg. jus nostrum, ff. de regul. iur. tum ex alia distinctione temporum, quam testator fecit, considerando prius tempus pupillaritatis ætatis, deinde minoritatis in casu macrimonij, tertio matrimonium post completam ætatem 23. annorum, ac denique casum mortis, in quibus omnibus diversimodè dispositum, ita quòd explicite contradiſtinguendo casus dispositionis inter vivos ab ultima voluntate.

Accedit, quòd idem testator interpretatus fuit verbum, *disponere*, in ius Codicillis, quando voluit, quòd Bartholomæus ad effectum monachici, & maritandi foret, posset cum eo consensu executorum testamentariorum disponere de fructibus; que quidem dispositio intelligi non potest per ultimam voluntatem, ut per se patet. In idem coincidit prohibitio facta societari substituta, quòd non potest te ingerere vivente Bartholomæo hærede in confessione inventariorum, seu descriptione bonorum spectantium ad hereditatem; sed solum in casu, quòd heres decederet absque filiis, quò tempore Testator alienationem expresse prohibuit favore substitutorum.

Urget demum favor pie causæ, & infimul magna inverisimilitudo, quòd Testator permittere voluerit Bartholomæo, ut non solum per alienationes inter vivos, sed etiam per testamentum disponere posset de tota sua hereditate ad favorem extranei hæredis eidem penitus ignoti, in totalem eversionem fideicommissi ordinati cum strictissima prohibitione alienationis favore puellarum dotandarum, & prius favore filiorum eiusdem Bartholomæi, qui tamquam positi in conditione, erant vocati, iuxta statutum Urbis lib. 1. cap. 142. Rota coram Peuting. decis. 258. num. 1. maxime quia, sicuti providus testator in fideicommissio conditionem obitus Bartholomæi sine filiis optime expressit, sic etiam expressit & aliam conditionem obitus eiusdem absque testamentum, si voluisset argumentum text. in leg. unica, §. si in autem, ad deficientis ff. de caduc. tollen.

Ex quibus omnibus sufficienter apparet inefficacia præterite permissionis ad effectum derogandi fideicommissio, de quo agitur, quòd uti clarum, & indubitatum, in casu mortis subverti non potuit per facultatem dubiam, & in omnem casum restrictam ad actus inter vivos; atque ita partibus acriter informantibus, iterum resolutum fuit &c.

R. P. D. RONDININO.

Romana Fideicommissi.

Luna 9. Junii 1684.

Pro argumento est recurrenda decisio 30. ab ista confirmata.

S U M M A R I U M.

- 1 **I**nclaris non opus argumentis.
- 2 **C**onsilio, si sine filiis, censetur purificata, nisi aliud probetur.
- 3 **F**acultas disponendi non repugnat fideicommissio, quòd stat firmus, non facta dispositio.
- 4 **P**rohibitio alienandi usque ad certum tempus, eo lapsa cessat.
- 5 **P**receptio concepta per duplicem negativam.
- 6 **M**ona testatoris alius omnino præferenda.
- 7 **P**ermiffio alienandi interpretari debet, ut in aliquo casu fideicommissum non adverteret.
- 8 **C**ontrariorum eadem est disciplina.
- 9 **P**rohibitio alienandi minoribus facta censetur animo consulendi eorum inbecillitati.
- 10 **P**rohibitio facta minori disponendi, intelligitur in actibus inter vivos, non autem in ultima voluntate.
- 11 **A**rgumentum ad contrarium sensu importans contrarium eius, quòd in sensu directè disponitur.

- 12 **T**acitum plus operari non debet, quam expressum.
- 13 **E**x discreto loquendi modo resultat diversa voluntatis argumentum.
- 14 **T**estis unicus stantibus eius singularibus prerogativis probatur.
- 15 **P**ro casu in favorem est faciendi interpretatio.

D E C I S I O XXXII.

Rotalis sententia, per quam R. P. D. mens Emerix declaravit constare de fideicommissio ab Alexandro Ruspulo ordinato in testamento condito anno 1668, favore puellarum dotandarum, uti extra controversiam valida, & iusta, fundamentis relatis in duabus præcedentibus decisionibus coram ipso editis die 19. Junii, 1682, & 26. Martii 1683. confirmatione digna hodie iudicata fuit.

Siquidem fideicommissio ordinatio resultare videbatur ex verbis testamenti, in quo Alexander Testator post institutum heredem universalem Bartholomæum eius ex Fratre Nepotem, intrascriptam substitutionem subiunxit ibi: *Emorendo Bartolomeo crede, senza figliuoli maschi, & femine, legitimi, & naturali, voglio che resti fideicommissio perpetua, & che non si possa alienare detta mia eredita, ma che si debba inquirire in sensi, o monaci non vacabili, & stabili, & che della frutti ogni anno se ne mariti, o monachi tanto Zirelle, quali siano approvate, & elette delli Confrati pro tempore della Compagnia, & ordinando, che detta Compagnia non possa in modo alcuno vivente il fopradetto mio erede intrromettersi nella mia eredita, &c. ma in euento, che detto Bartolomeo harede in confessione inventariorum, seu descriptione bonorum spectantium ad hereditatem; sed solum in casu, quòd heres decederet absque filiis, quò tempore Testator alienationem expresse prohibuit favore substitutorum.*

Urget demum favor pie causæ, & infimul magna inverisimilitudo, quòd Testator permittere voluerit Bartholomæo, ut non solum per alienationes inter vivos, sed etiam per testamentum disponere posset de tota sua hereditate ad favorem extranei hæredis eidem penitus ignoti, in totalem eversionem fideicommissi ordinati cum strictissima prohibitione alienationis favore puellarum dotandarum, & prius favore filiorum eiusdem Bartholomæi, qui tamquam positi in conditione, erant vocati, iuxta statutum Urbis lib. 1. cap. 142. Rota coram Peuting. decis. 258. num. 1. maxime quia, sicuti providus testator in fideicommissio conditionem obitus Bartholomæi sine filiis optime expressit, sic etiam expressit & aliam conditionem obitus eiusdem absque testamentum, si voluisset argumentum text. in leg. unica, §. si in autem, ad deficientis ff. de caduc. tollen.

Ex quibus omnibus sufficienter apparet inefficacia præterite permissionis ad effectum derogandi fideicommissio, de quo agitur, quòd uti clarum, & indubitatum, in casu mortis subverti non potuit per facultatem dubiam, & in omnem casum restrictam ad actus inter vivos; atque ita partibus acriter informantibus, iterum resolutum fuit &c.

Hoc unum repetebant DD. quòd cum mens disponens appareat omnino repugnans prædictè intelligentie, imò expresse desiderans purificationem substitutionis, & devolutionem bonorum favore puellarum dotandarum, quantenus

tenus verificaretur obitus heredis sine filiis, ista incipienda fit, per Text. in leg. 3. Cod. de liber. prateritis, leg. non aliter, ff. de legatis 3. & l. Labo in fin. ff. de suppellect. legat. & in terminis admittit Alexand. conf. 55. num. 4. & g. lib. 3. Non atentis subitibus argumentis per Doctores elicitis ex variis modis prohibita alienationis, ut plurimum testatoribus incognitis, & ipsis supremis Tribunalibus non sine dubitatione probatis, ut animadvertit, & refertur in pr. decif. hujus caufae coram R. P. D. Emerix, §. quidquid enim fin. num. Vel fatem talis sumi debet interpretatio, per quam alienandi testatoris permiffio in aliquo casu verificabilis concilietur, & concordet fideicommissio, & legali prohibitioni per illud inducatur, Dec. conf. 254. num. 1. in fin. Facchin. controu. iur. cap. 75. §. Ego in proposito, vers. quomodo verò, lib. 4. Decian. conf. 92. num. 24. vers. non obstat quarum lib. 5. Rota coram Seraph. decif. 1244. num. 8. & 9. Congrua autem praecipue in hoc casu videbatur interpretatio, quod scilicet facultas alienandi heredi permiffa restringatur solum ad actus, & contractus inter vivos: fideicommissum vero, & prohibitio alienandi exinde proveniens verificetur in casu obitus, itaut comprehendat omnia bona per Alexandrum heredem in vita non alienata, nec destruat ex alienatione facta per testamentum favore dicti Marchionis Francisci, quod apparet ex pluribus coniecturis, & verbis testamenti dirigentibus limitationem prohibitionem alienationis, & per consequens importantibus solum consecutivam facultatem alienandi inter vivos.

Primo enim consideranda se offert mentio, & limitatio temporis a testatore habita, non quidem indefinitè, sed sub simplici ratione temporis, utpote si prohibuisset alienationem intra 10. annos ad die aditæ hereditatis, quo casu licentia alienandi resiliens ad lapsum præsentis temporis esset pars indefinita, nulloque certo casu resiliat, sed relative ad vitam, & ætatem heredis, ibi. Quale volgo, che non possa disporre della mia eredità, & beni fin tanto che non finisca di anni 25. sicut enim prohibitio prædicta respicit actus in vita heredis expletos, sed ante viginti annos quantum annum: ita permiffio exinde resiliens ad eundem actus post dictam ætatem retrahitur debet, & intelligi, retentum eodem temperate, ad hoc ut contrarium eadem sit disciplina, juxta regulam Textus l. 1. ff. de his, qui sunt sui, vel alien. Jur. Littere stipulationem §. Sacram, ff. de verb. oblig. & leg. §. contra in fin. ff. de vulgar. & pupillar.

Secundo, talis intentio clarior elicitur ex ratione motiva, & finali, ex qua testator prohibitionem præscriptam, & fructuum successivum investivum ordinavit: siquidem non contentus de legali præsumptione, qua Doctores similem alienandi prohibitionem minoribus factam interpretantur ad succurrendum eorum imbecillitati, de qua Bart. in l. filiosum. §. Divi, et secundo, sub vers. Oppo- nunt extra, §. 1. ff. de legat. 1. Surd. consil. 77. sub num. 28. vers. respondetur, expressè addidit, ibi. E questo acio vengo volentieri della discretione; & che possa consecrarsi fatto suo.

Unde patet, quod prohibitio dirigatur solum ad actus inter vivos, & contractus, in quibus legi potest, non autem ad ultimas voluntates, & dispositiones causa mortis, ut bene animadvertit Bald. in l. ex lege num. 22. Cod. de condit. ob causam, Soccin. Jun. conf. 173. num. 30. lib. 2. Surd. dict. conf. 77. num. 30. & 109. Rot. coram Seraph. decif. 1244. sub num. 7. ante fin. Et quod per consequens facultas alienandi resiliens a contrario, vel alio inflexo sensu legali post dictam ætatem intelligitur particulariter de contractibus, non de ultimis voluntatibus, cum de natura argumenti a contrario sensu sit importare solum concessionem eorum, quæ in sensu directo prohibentur, Soccin. Jun. conf. 123. num. 12. vers. non omittit lib. 1. Surd. conf. 25. num. 36. Peregrin. de fideicom. art. 28. n. 10. Rota coram Buratto decif. 116. n. 10. & 12. & par. 19. rec. dec. 389. n. 14.

Tertio id ipsum indicat discretio capitalis, & fructuum a testatore habita cum expressa licentia disponendi quoad illos in casu matrimonii, & tacita solum quoad ista post annum 25. Et ibi: Et in tal caso di matrimonio mi contento spaziarne della frusti, ma non della forte principale, fino alli 25. anni. Nam sicut expressa dispositio fructuum refertur ad actus inter vivos, & ad fructus, vivente Bartholomæo maritandis, qui verè, & propriè cadebant sub tali eiusdem dispositione independentèr a capitali, non verò ad dispositionem testamentariam, vel aliam causâ mortis, in qua impropria, & incongrua est distinctio capitalis, & fructuum, ut bene respondet d. decifio edita coram R. P. D. meo Emerix 26. Martii 1683. §. idque: similiter ita tacita,

& consecutiva licentia disponendi quoad capitalia adeo- dem actus inter vivos referri, & adaptari debet ex auctoritatibus superius relatis, & alia iuristica regula, quod plus operari non debet tacitum, quam expressum, de qua Rota coram Bich. decif. 7. n. 29.

Quarto animadvertent DD. ad distinctionem quatuor temporum in testamento Alexandri consideratam cum speciali, & distincta dispositione, cuique ex eis accommodata. Primo scilicet pupillaritatis, & minoritatis Bartholomæi adhuc coelebris, quo casu eidem interdixit dispositionem tam capitalis, quam fructuum per tutores reinvestiendorum. Secundo minoritatis dicti Bartholomæi, matrimonio tamen coniuncti, quo casu liberam fructuum administrationem ei permisit. Tertio majoritatis, quo tempore prætenditur concessa libera disponendi facultas, etiam quoad capitalia, in quibus omnibus casibus nulla legitur mentio, nec aliqua considerari valet habitio ratio mortis, aut actum illius contemplatione gerendorum, sed solum dispositionum inter vivos, ad quas ætas, & matrimonium Bartholomæi heredis adaptatur. E contra vero prævidens testator casum obitus eiusdem heredis sine filiis, tantum abest, ut aliquam illi disponendi facultatem concesserit, quin potius prohibuit mediante clara substitutione ordinata ad favorem puellarum dotandarum, non quidem sub duplici conditione obitus sine filiis, quam solum expressit in substitutione, cum indefinita etiam, & imperfonali prohibitione alienationis, ibi: E morendo detto Bartolomeo senza figliuoli, volgo, che resti fideicommissio in perpetuo, & che non possa alienare detta mia eredità, & in alia subsequenti dispositione subiunxit, ibi. Ma in evento, che detto Bartolomeo morisse senza figliuoli. Ex quo discretivo loquendi, & disponendi modo, fortissimum resultat argumentum diversæ voluntatis, & discretiva interpretatio prædicta iurificè confirmatur, ad text. in vulgata lege unica, §. fin. autem ad deficientes, C. de caduc. tollend. Honded. conf. 60. num. 63. vers. tertio et magis lib. 1. Menoch. conf. 215. num. 69. & seq. Rota in Avenionens. fideicommissi 17. Aprilis 1679. §. idque evidentes coram me.

Quinimo tale argumentum fortius concludit, si consideretur, quod etiam in obitu Bartholomæi testator duplicem prævidit casum, scilicet existentiam filiorum eiusdem & tunc nullam in iuxta patri prohibitionem, sed filios ponendo in conditione ad successionem invitavit ex dispositione statuti Urbis. Secundum autem obitus sine filiis, quo casu expressam fecit substitutionem favore Confraternitatis, vel puellarum ab ipso dotandarum, cum imperfonali prohibitione alienandi superius relata, ex qua aperte excluditur, quod voluerit eidem heredi liberam permittere facultatem testandi favore extranei.

Quinto concordat jurata declaratio, & depositio Parochi relata in hodierno Summario Archiepiscopatus n. 5. qui referens familiare colloquium ab ipso habitum cum Felice testatoris cognata, occasione ultimè illius infirmitatis, inquit: Credo, che V. S. sappia, che l'intentione di d. Sig. Alessandrò è stata, & è, & è meo specificamente me l'ovvera volontà di non volere, che la sua heredità, morendo il Sign. Bartolomeo suo nipote senza eredi, cioè senza figliuoli legittimi, & naturali, andasse in modo alcuno in mano degli altri suoi parenti; ma che in essa eredità succedesse il nepote, & morendo senza figliuoli legittimi, & naturali, la compagnia & C. Que sanè voluntas, & intentio aperte repugnat prætenfioni D. March. Francisci, quia dum testator nolebat hereditatem suam, in casu obitus Bartholomæi sine filiis, ad aliquem consanguineum ullo modo pervenire, utique sequitur, quod eidem prohiberit testandi facultatem, per quam non solum consanguineis, sed & extraneis poterat hereditas ipsa delinquiri. Licet autem hujusmodi testatoris voluntas defumetur ex sola dispositione unici testis ad plenam, & concludentem probationem insufficientem, adhuc tamen illam despiciendam non esse DD. putarunt, sed attendendam pro relevanti adminiculo, & cumulanda cum argumentis prædictis tendentibus, non ad indefinitam, & simplicem probationem, sed fortius ad interpretationem, & intelligentiam dubie voluntatis, ad quem effectum non solum testis tot qualitatibus decorato, scilicet Sacro Characterè Sacerdotali, insigni munere Parochi, & confidenti officio Confessarii, quo ipsi Alexandro testatori assistebat; sed etiam singulari dicto unici, & simplicis testis defertur, Castrenf. conf. 395. num. 1. ad med. lib. 2. Rota coram Eminentiſſ. Cerro decif. 225. num. 10. & decif. 312. num. 4.

Coniecturæ autem, indicia, & argumenta superius relata, & magis iudicantium animos convincentia, quod fomentum recipiunt à legali, & naturali verisimilitudine, quia

quia sicut bene congruit, quod Alexander testator voluerit Bartholomæum heredem unicè dilectum, & honoratum, nulloque vinculo obstrictum, præter prohibitionem disponendi ante maioritatem, & iure communi, & statuto Urbis inducitur, eius hereditariis bonis vita durante liberè frui posse, ad quem effectum interdixit etiam Confraternitati substitutè concessionem inventaril, & aliquam portionem descriptionem, ita omni iuri repugnat, quod post illius obitum sine filiis, quo casu enixè ordinavit, ut eius hereditas ad substitutum Confraternitatem devolveretur, quodque per ipsius ministris acceptaretur, describeretur, & investiretur ad effectum faciendi desideratam dotacionem puellarum secundum tempus, & formam ab ipso præscriptam, permittere voluerit liberam dispositionem ab herede faciendam favore cuiuscumque extranei sibi bene visi, & destructionem substitutionis ita enixè ordinatæ, & fruosè dispositæ favore pie causæ, quæ etiam decientibus coniecturis, & argumentis prædictis, favorabilem mereretur, & suaderet interpretationem, ut in his terminis arguit Rota decif. 149. num. 19. par. 7. recant. & generaliter Tiraquell. de privill. pia causæ, privill. 62. Rota decif. 12. num. 15. & 16. par. 10. & coram Eminentiſſ. Cerro decif. 680. num. 10.

Et ita resolutum est auctis Archiepiscopatus Sacerdotum Annuntiate, & S. Joannis Decolati nationis Florentine, nec non Rev. Fabrica S. Petri Adricibus, & D. Marchione Francisco Ruspolo Reo convento.

R. P. D. RONDINIO,

Romana fideicommissi de Ruspolis,

Veneris 11. Maii 1685,

ARGUMENTUM.

Deciditur quid in tribus decifionibus, quæ istam præcedunt decifum apparet.

S U M M A R I U M.

- 1 Testator si permisit alienationem, & deinde fecerit fideicommissum, per istius ordinationem censetur facultatem concessisse.
- 2 Valde dubium est, an prohibitio alienationis ad tempus, post tempus inducat facultatem alienandi.
- 3 Ad id ut si concurrat fideicommissum clarum, per quod tacite censetur prohibita alienatio, istud prevalere debet.
- 4 Prohibitio alienationis ad tempus non inducit facultatem alienandi post tempus, si deinde subsequatur fideicommissum, per quod substituitur tacita prohibitio legis.
- 5 Et d. casu illa prohibitio temporalis extenditur, & perpetuatur ad tempus perpetuum, ad quod fideicommissum ordinatur.
- 6 Facultas disponendi evincitur ex subsequenti prohibitione alienandi.
- 7 Non est verisimile, quod testator voluerit, quod Hares valeret de hereditate disponere, si eam destinaverit præimplenda aliqua eius ordinatione.
- 8 Quæ testator non expressit, noluisse censetur.
- 9 Semper est facienda interpretatio, quod facultas alienandi, quantum fieri potest, cum fideicommissio concordet, non autem quod diverſat, & vertat.
- 10 Facultas disponendi verificatur, quoad gubernium, non quoad alienationem, quoties fuerit scriptum fideicommissum.
- 11 Verbum disponere comprehendit ex sui naturali significatione modum omnem disponendi, tam per contractus, quam per ultimas voluntates, vide n. 12. & 13.
- 12 Non cortex, & extrinſeca intelligentia verborum, sed verisimilitudo voluntatis disponentis est attendenda.
- 13 Argumentum ab æquiparatione nihil concludit, si ad id disparitas.

D E C I S I O XXXIII.

Fideicommissum ab Alexandro Ruspolo ordinatum quoad favorem puellarum dotandarum, purificatum esse per obitum Bartholomæi heredis sine filiis, censetur, & respondit Rota in duabus decifionibus coram R. P. D. meo Emerix editis die 19. Junii 1682. & 26. Martii 1683. ac in alia coram me emanata die 9. Junii 1684. in hodierna, & in nova audientia fuit per DD. acceptatè recognitum, & constanter canonizatum.

Illud enim clarum, & litterale apparet ex verbis testamenti, in omnibus præteritis decifionibus, & in præfenti inutiliter repetendis, ibi: E morendo detto Bartolomeo erede

che senza figli & C. volgo, che resti fideicommissio in perpetuo, & che non si possa alienare d. mia eredità, ma che si debba investire & C. che della frusti ogni anno se ne mariti, & monachi tante Zitelle & C. quæ, sicuti ex ipsa naturali, & legali intelligentia indubiam fideicommissi ordinationem præferant, ita certum purificationis adimplementum receperunt per obitum dicti Bartholomæi heredis nuper sine filiis defuncti, ut non controuertitur.

Nec ad illius destructionem attendenda videbatur facultas alienandi, quam informantes pro D. Marchione Francisco, eidem Bartholomæo conceciam fuisse prætendebant ex clausulis, & dispositionibus post institutionem adiectis, ibi: Che non possa disporre della mia eredità, né beni, fin tanto che non finisca di anni 25. & C. pregando li Signori Tutori & C. quando sarà in età nubile, congiungerla in matrimonio, & in tal caso mi contento sia padrone della frusti, ma non della forte principale fino alli 25. anni, come si è detto: Unde arguebant, quod cum prohibitio alienationis temporaliter tantum facta fuerit, & quidem per duplices negativas, & per viam denegate potentie usque ad certum tempus, ibi: Non posso disporre & C. fin tanto che non finisca in età & C. illo elapso importet facultatem alienandi, ex iuribus in præcedenti mea decifione relatis, §. Omisso enim: quodque per consequens Bartholomæus eadem facultate uti poterit in testamento, sub quo decedens heredem instituit D. Marchionem Franciscum, ita ut fideicommissum, sicut d. facultate alienandi, restringeretur ad ea tantum bona, quæ hares vivens non alienasset, ut probat decifio modo indicata, §. Neel effectum.

Quod tamen reperitur ratiocinium non potuit dominus à sententia terrahere: siquidem animadvertit, quod in hac hypothesi pugnant inter se d. supposita facultas alienandi testatoris ex duplici negativa, vel argumenta contrario sensu, ac prohibitio alienandi oriens ab ordinatione perpetui fideicommissi, & expressa prohibentio a testatore apposita in casu purificationis fideicommissi per obitum Bartholomæi heredis sine filiis, unde in hac discordantia dignoscendum est, quanam ex his dispositionibus veniat præferenda, vel quomodo concilianda.

In dubio autem præferenda videtur prohibitio alienationis, & dubitatio fideicommissi, cum quia posterior, ideoque ad emendationem, & correctionem præcedentis dispositionis attendenda, l. Sed & extorsionem, ff. de legibus, l. Si unus, §. Pactus ne poterit, ff. de post. Alexand. d. conf. 122. n. 1. lib. 4. & in terminis Sfort. Odd. conf. 48. n. 7. Decian. conf. 35. n. 4. lib. 3. & Gratian. dispens. 45. n. 10. tum quia expressa, & resiliens ex positivo præfatoris, per clara, & univoca verba explicato, & per consequens præferenda præcedenti facultati alienandi, in d. d. per argumentum contrario sensu, vel per duplices negativas, ex quibus licet plures, & magni nominis Doctores efficiant affirmativam licentiam, nihilominus non defuit aliqui relati in prima decifione R. P. D. mei Emerix, §. Quisquid enim, qui vel illum negant, vel dubiam estimant, unde in hoc conflictu expressam, & litteralem probationem, necnon fideicommissi ordinationem à conjecturali, & interpretata facultate alienandi, non deſtrui ultra auctoritates cumulatam in utraque decifione R. P. D. mei Emerix, scilicet in prima, §. final. & in secunda, §. Unde extranea, tradunt Urceol. consil. forenf. c. 86. sub n. 13. & seq. Ciroch. dispens. forenf. 24. n. 16.

Quinimo atrenta etiam efficitur, & natura d. d. quæ qualificatæ, & temporalis prohibitionis alienandi, nec etiam ex illa argui valet indefinita, & absoluta facultas alienandi post præfinitum tempus, quoties ut in præfenti, subsecutur ordinatione perpetui fideicommissi, cum enim ex istius natura, & necessario supposito importetur tacita, & legali prohibentio alienationis, sine qua fideicommissum nequaquam poster adimpleri, sequitur, quod post transfatum tempus in prohibitionem hominis expressum, subsecutur dicta tacita prohibitio legis, Castrenf. conf. 163. n. 3. vers. Sed ad primam respon- detur, lib. 2. Honded. conf. 69. n. 84. lib. 2. Cephal. conf. 153. n. 42. Paris. conf. 31. num. 34. & 39. lib. 2. Sfort. Odd. conf. 48. n. 6. & 169. & Peregrin. de fideic. art. 40. n. 63. & 64. in fine: sed potius præcedens temporalis prohibitio extenditur, & perpetuatur ad tempus perpetuum, ad quod fideicommissum ipsum ordinatur, ut bene observat Peregrin. de fideic. art. 11. n. 54. & seq. Petr. de fideic. prohib. n. 5. n. 43. & seq. Mantic. de consil. lib. 6. tit. 14. n. 2. alique Manzan. consil. 182. n. 23. & 1697.

Talis autem iuridica regula, & magis attendi debet in hac hypothesi, in qua ultra legalem, & tacitam prohibitionem alienandi, resultat ex d. d. ordinatione perpetui fideicommissi, alia, & quidem expressa, concurrunt prohibitio ipsius testatoris, litteraliter mandans, ibi: E morendo

deito Bartolomeo &c. senza figli &c. voglio, che resti fideicommissio in perpetuo...

Verbalis prohibitionis alienandi correspondet etiam verifimilis, & coniectura mens testatoris, qui cum post obitum Bartholomei heredis perpetuum...

Quod eo magis iudicantur animos impulit, dum testator, si voluisset substitutionem puellarum dependere...

Ex his censuratur DD. praferendam esse tacitam prohibitionem alienationis, resultantem ex perpetuo fideicommissio per Alexandrum testatorem ordinato...

Nec in presenti deficere videbatur aequatum, & iuridicum fundamentum huiusmodi interpretationis, & conciliationis...

Verbalis autem aequiparatio inter prohibitionem disponendi de fructibus, & capitalibus, qua testator usus fuit...

hereditaria pro libito heredis, sed solum illorum liberam administrationem, & gubernium, quo uniusquisque prudens paterfamilias utitur...

Talique interpretationis affinitas etiam depictio bon. me. Hortensii de Rubens amici confidentis, & consultioris D. Alexandri testatoris, qui referens colloquium cum isto habitu post testamentum occasione alicuius dubitationis...

Si quidem, quidquid sit de naturali, & grammaticali sensu dicti verbi, Disponere, illud restringitur, & declarat ut aliis facti circumstantiis, & coniecturis, ex quibus non repugnat...

Verbalis autem aequiparatio inter prohibitionem disponendi de fructibus, & capitalibus, qua testator usus fuit ultra quod allegari non meretur...

Verbalis autem aequiparatio inter prohibitionem disponendi de fructibus, & capitalibus, qua testator usus fuit ultra quod allegari non meretur...

positiva prohibitionem alienandi, utraque autem adimplenda in casu obitus Bartholomei heredis sine filiis; unde patet, quam dispar ratio in dictis duobus casibus militet...

R. P. D. RONDININO.

Romana fideicommissi de Ruspolis.

Luna 29. Aprilis 1686.

ARGUMENTUM.

Facultas alienandi eo tantum casu potest fideicommissi importare subventionem, vel quoties illa expressè & directè concepta sit per orationem affirmativam...

SUMMARYUM.

- 1 Explicatur textus in l. quibus diebus §. quidam Titio ff. de condit. & demonstr.
2 Dicitur in tanto che in Latinum relata, idem sonat ac donec, quoque, vel quoad.
3 Et non est negativa, sed limitativa tantum.
4 Ex limitata facultate alienandi per viam delegata potentia elicitur liberitas disponendi post tempus.
5 Contrarium defendunt multi Auctores.
6 Facultas disponendi quoad gubernium est compatibilis cum fideicommissi.
7 Verbum, disponere, est referibile etiam ad alienationem per ultimam voluntatem.
8 Contrarium est verum, si ex coniecturis patet, id non sensisse Testatorem, & non 10.
9 Atestatio emissa a persona consentienti Testatoris valet pro interpretanda illius voluntate.
10 Prohibitio alienandi facta ad consulendum imbecillitati Minoris, nunquam importat liberam disponendi facultatem post tempus praefinitum.
11 Facultas alienandi si dubia sit, praevalet fideicommissum clarum.
12 Facultas alienandi, si non sit expressa, sed tacita ex duabus negativis, non evertit fideicommissum.

DECISIO XXXIV.

Assumentes iterum omnes DD. interpretationem voluntatis Alexandri Ruspoli in ejus testamento explicatè, & maturiori examine trutinantes fundamenta plurimum decisionum, tam coram R. P. D. meo Emerix, quam coram me edituram, istas, licet strenuè impugnatas ab informantibus pro D. Marchione Francisco Ruspoli, adhuc subsistentes, & confirmandas censuerunt...

Supposito enim, quod directè, & litteralis facultas disponendi in dicto testamento non legatur, quòdque illa elicitur solum per argumenta a contrario sensu, deducta ex prohibitionibus concepta cum duplici negativa, & limitata ad certum tempus, iuxta verba, ibi: Non possit disponere...

cepta per duplices negativas, dubiam recipere potest interpretationem in substantia, & essentia, quia licet approbatur per text. in l. quibus diebus 240. §. quidam Titio, ff. de condit. & demonstrat. ubi disponitur, nihil interesse, utrum ita scribatur: Si mater mea moriatur, dato, an ita: Nisi moriatur, ne dato: cui inharet Ruin. conf. 766. do. 6. alique Doctores cumulati per informantes pro Marchione Francisco, & per Romanum in Sabinen praedii 5. Aprilis 1674. §. Aut prohibitio coram me nihilominus animadvertendo ad verba, quibus nosse testator usus fuit, ista diversè apparent ab illis in dicta lege relatis; inibi enim Jurisconsultus casum figuravit cum duabus enixis, & expressis negativis: Nisi moriatur, ne dato: quae magis aptè concludunt argumentum a contrario sensu per Doctores considerato; hic autem Alexander usus non fuit duabus expressis negativis, prohibitionem directè percurantibus, prout fecisset, si dixisset: Non possit disponere, nisi post completum annum viginti annorum quinquem: sed unam tantum veram, & propriam dictionem negativam adhibuit, ibi: Non possit disponere della mia heredità, & beni, sin tanto che non sia in età d'anni 25. Dicitur enim illa: Sin tanto che, in Latinum relata, idem sonat, ac, Donec, Quousque, vel Quoad, ut notat, Ant. Gell. Not. Attic. lib. 7. cap. 21. & explicavit idem notus testator, qui in Codicillis Latino idiomate exaratis, referendo ad verbum hanc prohibitionem, inquit, ibi: Non possit disponere de eius hereditate, & bonis, donec &c. quae non est negativa, sed limitativa tantum naturae, ex iuribus relatis per Bard. d. 93. n. 3. Alia autem dicitio immediata sequens, 3 ibi: Sin tanto che (in età d'anni 25) non percutit prohibitionem disponendi, nec illam informat, sed solum determinat tempus ad dicta dictione, donec, importatum; ideòque cumulari non potest cum alia negativa praecedente explicata, ibi: Non possit disponere &c. nec ad inducendum in hoc casu applicationem praefati text. in l. quibus diebus, & Theorice regulae relatae, & approbate à Doctores superius in dictis, prout de concurrentia hujus duplicis negative alias dubitavit Rot. in secunda dec. hujus causae edita cor. R. P. D. Emerix 26. Martii 1683. §. Quod verò ad med.

Dubia pariter in substantia, & essentia non incongrue dici potest facultas disponendi post annum viginti annorum, elicitæ ex prohibitione ad d. tempus limitata per viam delegatæ potentiae, de qua loquitur text. in l. per filium, §. fundum, ff. de leg. 3. aliaque auctoritates relatae in praeced. dec. coram me edita 9. Junii §. Omnia enim, praefertim autem Rot. in dec. 288. per rot. par. 14. rec. Quod quidem enim sit in terminis expressæ, & directæ facultatis alienandi concessæ per orationem affirmativam, & claram derogatam fideicommissi, si dicitur in casu d. decisionis 288. par. 14. rec. relatio in illius principii, §. 1. quando facultas alienandi deditur solum viultuiter ex prohibitione expressæ hominis limitata ad certum tempus plures & magni nominis Auctores subfinit, quod non tollat, nec praedictæ fideicommissi perpetuo in eodem testamento ordinato, ea quidem ratione, quia cum heres, etiam fideicommissio gravatus, ut possit ante purificationem substitutionis bona fideicommissaria saltem revocabilitate alienare, reservata tamen facultate substituti illa vindicandi, iuxta casum relatum in l. final §. si autem avaritia, C. commin. de legat. praesumitur testator per dicta temporalis prohibitionis alienationis in sensu directo consideratam privare voluisse heredem dicta facultate etiam revocabilitate alienandi, ita ut in sensu obliquo, & cōtrario argui possit, quòd post transactū praefinitum tempus, & expiratam dictam limitatā prohibitionem, heres reassumat liberatam alienandi, non tamen in definitam, & absolutam, sed qualem habuisset etiam antea, si dicta expressa prohibitiō testatoris ligatus non fuisset. Unde in hoc casu, ex quo testator prohibuit heredi dispositionem suæ hereditatis, sin tanto, che non sia in età d'anni 25, concludebant domini, non bene inferri a contrario sensu, quòd idem testator concesserit heredi post dictum tempus facultatem alienandi, sed solum, quòd non prohibuerit; ideòque si post atatem praefinitam non adesset expressa prohibitio hominis, non sequitur, quòd tunc non remaneat prohibitio legis, prout remanere respondit Caltrini, conf. 263. n. 3. vers. Tertius casus, lib. 2. ejus opinionem pro veritate comprobant Dec. ad Surd. dec. 75. per rot. ubi confundendo dictam conditionem Surdii, relatur, in contrarium obstat opinionem magis communem, quam auctoritate clarium Doctorum confirmat Bell. de per. eorum quae inconstantes sunt, l. 1. c. 48. n. 6. & segg. late magis trahitur, & omnibus DD. suffragantibus, Rot. in Bonon. fideicommissi de S. Petro 14. Martii 1586. coram Ru. bono, in Montis fideicommissi de 20. Novembris 1602. §. fin. coram Pamphilio, coram Bichio dec. 350. n. 3. & segg. coram Arguell.

Facultas, inquam, mox inferenda à prohibitionem con-